

سازمان بحسبیت کور

مرکز برنامہ ریزی، فناوری اطلاعات و امنیت فضای مجازی
معاونت نوآوری و خدمات دانش بنیان

گروه رصد، آینده پژوهی و پژوهش های کاربردی

ضوابط مرجع (TOR)

تعیین متغیرهای مؤثر بر تحقق مأموریت سازمان بهزیستی، رابطه علی و نحوه توزیع استانی آنها و پیش نگری متغیرهای آینده

(۱) توصیف:

سازمان بهزیستی کشور، حاصل ادغام ۱۷ سازمان، انجمن و بنیاد حمایتی، خیریه و مداخلات اجتماعی است که بر اساس ماده واحده قانونی تشکیل سازمان در سال ۱۳۵۹ ایجاد شد. وظایف و جایگاه بهزیستی کشور، در طی ۴۴ سال گذشته دچار تحول و تطور شده و هم اکنون به عنوان یک سازمان مستقل در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی قرار دارد. این سازمان در حوزه های اصلی ارتقاء سلامت اجتماعی، توانمندسازی افراد در معرض خطر یا آسیب دیده اجتماعی و مراقبت و بازتوانی افراد دارای معلولیت، همزمان با تلاش به منظور پیشگیری از مسائل فوق فعالیت می کند.

پس از طراحی ایده نیاز سازمان به شناسایی شیوع آسیب های اجتماعی و معلولیت ها و نیز عوامل خطر و محافظ مرتبط با آن ها در سال ۱۳۸۷ در دفتر تحقیق و توسعه معاونت امور فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستی کشور، موضوع از طریق کارشناسان و مدیران مجموعه پی گیری گردید تا در سال های ۱۳۹۴ اقدامات پژوهشی اولیه توسط پژوهشگران دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی آغاز گردید. در ابتدا عناوین آسیب ها و مشکلات اجتماعی دارای اولویت برای سازمان بهزیستی کشور با نظر کارشناسان و مدیران سازمان و فهرست عوامل خطر و محافظ مرتبط با مرور وسیع منابع و استفاده از شیوه دلفی به دست آمده، پرسشنامه های مورد نیاز تدوین و هنجار شد و به صورت آزمایشی در تهران اجرا گردید. سپس طی ۳ نوبت بررسی وضعیت شیوع آسیب های اجتماعی و عوامل خطر و محافظ از طریق پرسشنامه در سال های متفاوت انجام شد و روند تغییرات معین گردید. هم زمان دو مطالعه یکی به صورت NSU برای مطالعه جمعیت پنهان و دیگری به صورت مطالعه برای سیاست گذاری با داده های ثانویه موجود انجام شد که سند آن به تفکیک استان ها در اختیار است.

همچنین به صورت موازی مطالعه ای برای شناسایی ناتوانی ها و معلولیت ها در کشور انجام شد که تا کنون گزارش آن منتشر نشده است اما داده های آن در دسترس است. در سال ۱۴۰۱ نیز به منظور تازه سازی و تنویر بهتر وضعیت مشکلات و آسیب های اجتماعی، سبب شناسی و عوامل خطر و محافظ آن، مطالعه ای کیفی به تفکیک استان ها انجام شد که گزارش آن در اختیار است.

در حال حاضر، پس از دهه ها فعالیت این سازمان و پس از تغییرات ساختاری در سال ۱۴۰۳، "گروه رصد، آینده پژوهی و پژوهش های کاربردی" تشکیل و در برنامه ریزی راهبردی خود، شناسایی و تعیین متغیرهای مؤثر بر تحقق مأموریت سازمان از طریق انجام یک کلان پروژه ملی را در دستور کار قرار داده است. این کلان پروژه ادامه ی سلسله پژوهش های قبلی و به منظور تکمیل فرایند رصد متغیرهای مؤثر بر مأموریت سازمان به منظور تولید شواهد مناسب برای برنامه ریزی صورت می گیرد. متن حاضر به منظور تنظیم در خواست سازمان از مجری محترم جهت همکاری برای تحقق این هدف تهیه گردیده است.

این کلان پروژه پژوهشی شامل پروژه های زیر است :

۱. تهیه فهرست متغیرهای مؤثر بر تحقق مأموریت سازمان و روابط علی آنها در شرایط حاضر است.
۲. تعیین نحوه ی توزیع این عوامل در استان های کشور است.

۳. پیش‌نگری عناوین متغیرهای آینده، مربوط به اهداف سازمان در تمام حوزه‌های مأموریتی سازمان است.

(۲) اهداف عملیاتی پروژه:

اهداف عملیاتی پروژه ۱:

- شناسایی مؤلفه‌های کلان مؤثر بر مأموریت سازمان شامل مواردی از قبیل، سلامت اجتماعی، آسیب‌های اجتماعی، وضعیت معلولیت‌ها
- شناسایی متغیرهای مؤثر (سیاسی، اجتماعی، زیست‌محیطی، اقتصادی، فناورانه، زیستی) بر تحقق مأموریت‌های سازمان بهزیستی کشور
- شناخت عوامل خطر و محافظ مربوط به هر یک از متغیرها
- شناسایی نوع و شدت رابطه بین متغیرها با مفهوم رابطه علی

اهداف عملیاتی پروژه ۲:

- شناسایی نحوه توزیع و گستردگی مؤلفه‌ها و متغیرهای مؤثر بر تحقق مأموریت‌های سازمان بهزیستی کشور به تفکیک استان

اهداف عملیاتی پروژه ۳:

- برآورد تأثیر متغیرها در دستیابی به مأموریت سازمان در آینده
- شناسایی روند تغییرات تا کنون و پیش‌بینی روند متغیرهای مؤثر بر مأموریت سازمان اهداف

(۳) ویژگی‌های مجری طرح پژوهشی:

- مسلط بر انجام پژوهش‌های کمی و کیفی در حوزه‌ی پدیده‌های اجتماعی، و معلولیت مرتبط با مأموریت‌های سازمان
- داشتن سابقه‌ی انجام پژوهش‌های کمی یا کیفی در سطح ملی یا منطقه‌ای حداقل ۲ مورد در حوزه‌های نامبرده مرتبط با مأموریت‌های سازمان
- تسلط بر یافتن و استفاده از منابع علمی در حوزه‌های اجتماعی و معلولیت‌ها از دیدگاه زمینه‌های ایجاد، بیان (خودنمایی و بروز)، تکامل، پیش‌آگهی، عوامل محافظ و خطر در هر مرحله
- تسلط بر تحلیل زنجیره‌ها و چرخه‌های ایجابی و سلبی (علّی) در حوزه‌های اجتماعی و معلولیت‌ها مرتبط با مأموریت‌های سازمان

- تسلط کامل در تولید شاخص و سنجه در حوزه های اجتماعی و معلولیت ها، مرتبط با مأموریت های سازمان
- تسلط کامل بر ابزار علمی (علوم پایه و نرم افزار) شناسایی الگوهای ارتباطی بین متغیرهای مرتبط با مأموریت های سازمان
- تسلط بر تنظیم گزارش های مدیریتی و قابل انتشار عمومی پژوهش های مرتبط با مأموریت های سازمان
- تسلط بر روش های آماری و نظریه های جمع آوری داده در حوزه های اجتماعی و پزشکی
- داشتن سابقه انجام مطالعات رصد و دیدبانی در حوزه ماموریت های سازمان ارجحیت دارد.
- توانایی انجام کار گروهی و مدیریت برنامه های ملی پژوهشی با متغیرهای فراوان
- تسلط بر شیوه های جمع آوری، ورود داده، تحلیل و گزارش دهی در حوزه ی موضوع پژوهش
- تسلط بر یافتن و استفاده از منابع علمی در حوزه های اجتماعی و معلولیت ها از دیدگاه زمینه های ایجاد، بیان (خودنمایی و بروز)، تکامل، پیش آگهی، عوامل محافظ و خطر در هر مرحله
- تسلط بر تحلیل زنجیره ها و چرخه های ایجابی و سلبی (علّی) در حوزه های اجتماعی و معلولیت ها مرتبط با مأموریت های سازمان
- تسلط کامل در تولید شاخص و سنجه در حوزه های اجتماعی و معلولیت ها، مرتبط با مأموریت های سازمان
- تسلط کامل بر ابزار علمی (علوم پایه و نرم افزار) شناسایی الگوهای ارتباطی بین متغیرهای مرتبط با مأموریت های سازمان
- تسلط بر شیوه های انجام مطالعات آینده پژوهی و تسلط بر به گزینی مناسب ترین شیوه های انجام پژوهش در شرایط کشور
- سابقه انجام مطالعات آینده پژوهی در حوزه های سیاسی یا اجتماعی و سلامت حداقل در سطح شهرستان مرکز استان(حداقل یکی از اعضاء تیم پژوهش)

۴) ویژگی های محصولات پروژه :

جدول شماره ۱ - ویژگی های محصولات پروژه متغیرهای موثر بر ماموریت سازمان بهزیستی کشور(پروژه یک)

ردیف	عناوین محصول میانی	ویژگی	زمان تحویل	نحوه تحویل
۱	فهرست مؤلفه های کلان (determinants) موثر بر ماموریت های سازمان بهزیستی	-گزارش فرایند تعیین متغیر های کلان موثر	-براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل

۲	فهرست متغیر های موثر (variables) موثر بر ماموریت های سازمان بهزیستی	-گزارش فرایند تعیین متغیر های خرد موثر	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۳	فهرست شاخص های تعیین مؤلفه های کلان و متغیرهای موثر بر ماموریت های سازمان بهزیستی	گزارش فرایند تعیین شاخص های شناسایی متغیرهای موثر	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۴	فهرست عوامل خطر و محافظ (risks & protective factors)	گزارش فرایند تعیین عوامل خطر و محافظ	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۵	فهرست شاخص های شناخت عوامل خطر و محافظ	گزارش فرایند تعیین شاخص های شناخت عوامل خطر و محافظ	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۶	گزارش تبیینی شناسایی روابط علی و چند وجهی میان متغیرهای موثر	گزارش فرایند تعیین روابط علی و چند وجهی میان متغیرهای موثر	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۷	گزارش تبیینی تاثیر هر یک از متغیرهای خطر و محافظ بر ماموریت سازمان	گزارش فرایند تعیین تاثیر هر یک از متغیرها بر ماموریت	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۸	گزارش نهایی از متغیرهای خطر و محافظ مؤثر بر تحقق مأموریت سازمان و روابط علی میان آنها	گزارش کامل و نهایی متغیرهای مؤثر بر تحقق مأموریت سازمان و روابط علی میان آنها	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل

جدول شماره ۲ - ویژگی های محصولات پروژه متغیرهای موثر بر ماموریت سازمان بهزیستی کشور (پروژه دو)

ردیف	عناوین محصول میانی	ویژگی	زمان تحویل	نحوه تحویل
۱	گزارش تبیینی شناسایی نحوه توزیع و گستردگی مؤلفه های کلان مؤثر بر ماموریت سازمان	گزارش فرایند تعیین نحوه توزیع و گستردگی مؤلفه های کلان مؤثر بر ماموریت سازمان	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۲	گزارش تبیینی شناسایی نحوه توزیع و گستردگی متغیرهای خطر و محافظ مؤثر بر ماموریت سازمان	گزارش فرایند تعیین نحوه توزیع و گستردگی متغیرهای مؤثر بر ماموریت سازمان	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۳	گزارش ورود داده ها به سامانه سراج	قابلیت انطباق داده های ارسالی در قالب کاغذی یا الکترونیک با داده های وارد شده با سامانه	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۴	فایل و پرسشنامه جمع آوری اطلاعات	فایل پی دی اف داده های وارد شده به تفکیک منبع داده و صفحه های اصلی	براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل

	پرسشنامه که اطلاعات از آنها استخراج شده است.	
--	--	--

جدول شماره ۳ - ویژگی های محصولات پروژه متغیرهای مؤثر بر مأموریت سازمان بهزیستی کشور (پروژه سه)

ردیف	عناوین محصول میانی	ویژگی	زمان تحویل	نحوه تحویل
۱	گزارش تبیینی پیش نگرى تغییر در مؤلفه های کلان مؤثر بر مأموریت های سازمان	-گزارش پیش نگرى تغییر مؤلفه های مؤثر بر مأموریت های سازمان در حداقل ۱۰ سال آینده	-براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۲	گزارش تبیینی پیش نگرى تغییر متغیرهای مؤثر بر مأموریت های سازمان	-گزارش پیش نگرى تغییر متغیرهای مؤثر بر مأموریت های سازمان در حداقل ۱۰ سال آینده	-براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل
۳	گزارش تبیینی پیش نگرى تغییر در عوامل خطر و محافظ بر مأموریت های سازمان	پیش نگرى تغییر عوامل خطر و محافظ مؤثر بر مأموریت های سازمان در حداقل ۱۰ سال آینده	-براساس مراحل قرارداد پژوهشی و تایید ناظر علمی	۱-ارائه فایل ۲-ارسال از طریق ایمیل

۵) در این کلان پروژه پژوهشی، مراحل انجام کار مطابق است با:

- اعلام ضوابط اجرایی
- اعلام آمادگی و ارایه پروپوزال پیشنهاد دهنده
- بررسی و تایید طی ۵ روز کاری
- انجام توافق و عقد قرارداد طی یک هفته پس از تایید
- انجام پژوهش مطابق قرارداد
- تسویه حساب طبق قرارداد مورد توافق